

Få mere for dit korn



Af Steffen B. Blume, Økologisk Rådgivning

Lige nu oplever mange økologer, at de ikke kan få tilfredsstillende afregning for korn. En stor overgangsbeholdning fra 2008-høsten samt en god europæisk høst i 2009 gør, at udbuddet af økologisk korn er for stort. Det får priserne til at holde sig på et stabilt lavt niveau. I enkelte tilfælde er der berettet om afregning til konventionel pris.

Ligger man inde med et parti korn og vil have højere afregning end den, man er blevet tilbudt, er der flere muligheder. Har man selv plads til at opbevare kornet, kan det være en fordel at lagre det, indtil priserne stiger igen. Der er dog ingen garanti for, at priserne vil stige, og før 2010 forventer vi ingen prisstigninger.

Ved at sælge korn til en anden økolog springer man mellemløbet over og kan dele den avance, som grovvarerhandelen normalt tager. Hvis kornet kun kan sælges til foder, anbefaler vi generelt, at man altid forsøger salg til anden økolog, før man sælger til grovvarerhandelen.

Uanset hvem man sælger til, bør man altid orientere sig hos flere interessenter. De tilbudte afregningspriser vil som regel aldrig være ens og kan variere 20 kr/hkg for dårligste og bedste tilbud. Men også andre faktorer kan spille ind, f.eks. kombinationen af kornsalg og køb af såsæd mv.

Ny hjemmeside om markedet

Netop fordi priserne varierer i stort omfang, vil en hjemmeside med markedsorientering og aktuelle priser for økologiske salgsafgrøder være gavnlig. Vi har i Økologisk Rådgivning fået tilskud fra FødevarerErhverv til at oprette denne hjemmeside, som bliver tilgængelig efter nytår. De vejledende priser baseres på realiserede handler. Derfor bliver det nødvendigt at trække på oplysninger fra økologiske producenter over hele landet, så hvis du har handlet økologisk korn eller omlægningskorn, vil vi allerede nu imødesee en mail fra dig, hvor du oplyser dit navn, kornart – f.eks. maltbyg - mængde, pris, leveringsbetingelser, afregningstidspunkt, landsdel, og om du har solgt til grovvarerfirma eller landmand. Send mailen til stb@ecoadvice.dk. Alle parter vil selvfølgelig være anonyme på hjemmesiden og ikke blive offentliggjort til anden side.



Andelen af dødfødsler i økologiske besætninger er for høj. 33 kvægbrugere har i fællesskab skåret toppen af problemet og sænket andelen fra 8,6 til 6,2 procent.

Kalveskoler er en succes

KALVE: Mælkeproducenter har på et halvt år reduceret kalvedødeligheden med 25 procent

Tekst og foto:
Karen M. Nielsen

33 økologiske kvægbrugere har det seneste år deltaget i staldskoler med fokus på sunde kalve, og resultaterne taler deres eget tydelige sprog. En opgørelse af dødfødsler og kalvedødelighed før og efter staldskolen viser et gennemsnitligt fald på 25 procent. Andelen af dødfødsler er reduceret med hele 28 procent, mens dødeligheden fra 1-180 dage er faldet med 21 procent.

- Det handler om fokus. Fokus og opmærksomhed flytter procenterne nedad, siger en af de i alt seks staldskolers facilitatorer, Thorkild Nissen, der er konsulent i Økologisk Landsforening.

Andelen af dødfødsler lå, før staldskolen begyndte, på 8,6 pct. og dermed over landsgennemsnittet på 7,4 pct. Den er nu faldet til 6,2 pct.

Dødeligheden indtil 180 dage var sammenlignet med landsgennemsnittet lavt allerede før staldskolen, men alligevel lykkedes det at sænke den yderligere fra 8,7 til 6,9 pct.

Næsten alle besætninger har sænket dødeligheden. Der er dog også besætninger, hvor den er steget, men det er ofte besætninger, der i udgangspunktet havde en lav dødelighed.

En god forretning

De flotte resultater er værdifulde for besætningerne. For gennemsnitsbedriften med 150 årskøer er der tale om seks-syv levende kalve ekstra om året. I runde tal koster en død kalv ca. 1.500 kr. Er der tale om en kviekalv, er tabet større. Ifølge Peter Enemark, Dansk Kvæg, beløber alene det tabte DB for en kælvekvie sig til 2.000-3.000 kr. Hertil kommer afledte omkostninger, der er sværere at sætte kroner og øre på.

- Det er værdien af at have en kælvekvie, der kender staldmiljøet. Det er særligt vigtigt, hvis du mangler kælvekvier og skal erstatte med ind-

købte dyr. For kalvenes vedkommende er det omkostninger til dyrlæge og medicin, ringere tilvækst, dårligere foderudnyttelse og den ekstra tid, det tager at passe syge og skrantende kalve, siger Peter Enemark, der er projektleder på Dansk Kvægs projekt Levende Kalve.

Prikkerunde

Dansk Kvæg gennemfører i øjeblikket en kampagne for flere levende kalve og køer ved at prikke særligt til de fem procent af kvægbrugere, der har de største problemer. Kampagnen benytter sig af at sende breve til alle mælkeproducenter med oplysninger om, hvordan besættningens dødelighed ser ud i forhold til branchens som helhed, og hvordan den har udviklet sig over tid. Brevene, der dumper ind ad brevsprækken hvert halve år, indeholder en opfordring til at søge rådgivning, hvis dødeligheden er høj.

LÆS MERE NÆSTE SIDE

UGENS TAL

62%

af de kvægbedrifter, der har køerne på græs om sommeren, giver køerne fri adgang mellem stald og mark. Det fremgår af en spørgeskemaundersøgelse blandt ca. 400 konventionelle og økologiske kvægbrug med mere end 100 køer. Undersøgelsen er gennemført af DJF, Århus Universitet i forbindelse med et projekt om afgræsning.

Flere levende kalve

33 bedrifter, der i 2008-2009 deltog i en staldskole, har reduceret kalvedødeligheden markant. Dødeligheden er opgjort som gennemsnit over et helt år.

%	Før staldskole	Efter staldskole	Alle øko 2008
Dødfødte	8,6	6,2	7,4
Døde 0-180 dage	8,7	6,9	12,5

Diarré er hovedfag i staldskolen

SUNDHED: Diarré har været på dagsordenen på hvert andet møde i staldskoler om kalvesundhed

Tekst og foto:
Karen Munk Nielsen

Hvis småkalve dør i de første leveuger, er årsagen som regel diarré. Derfor er diarré-problemer også blevet diskuteret rigtig mange gange i de staldskoler, som 33 økologiske mælkeproducenter har

deltaget i det seneste år.

Konsulenterne, der har fungeret som tovholder i staldskolerne, har netop opgjort resultaterne. Irene Fisker, Økologisk Landsforening, har samlet og nærlæst de mange råd mod diarré, deltagerne har givet hinanden i grupperne, og hun konstaterer, at det gennemgående er rigtig solide og fornuftige råd præget af stor viden.

- Men man skal også være klar over, at de er givet i en sammenhæng, og

derfor ser vi enkelte steder råd, der virker modstridende. For eksempel er der både anbefalinger af mere mælk og mindre mælk til kalvene.

Råmælk, råmælk, råmælk

Hun hæfter sig ved, at landmændene har stor fokus på hygiejne. Det gælder både kælvningsbokse, mælk og kalvehytter.

- Kalven lander med næsen i strølsen, når den bliver født. Det er klart,

at der skal være rent, hvis man vil undgå sygdom. Det er alle enige om, og de mener også, man skal have enkeltbokse til kælvning, men det er ikke altid lige let at praktisere alle steder, siger Irene Fisker.

Med hensyn til råmælk noterer Irene Fisker sig, at der de senere år er fokuseret meget på den første råmælkstildeling med fare for at glemme opfølgningen.

- Kalvene skal have råmælken de første tre-fi-

Stor spredning

Selv om dødeligheden i staldskolernes 33 besætninger var forholdsvis lav i forvejen, er der ikke tale om superbesætninger. Der er en meget stor spredning i bedrifternes kalvedødelighed både før og efter staldskoleforløbet.

Besætningsstørrelse	60 - 400 køer
Dødfødsler	1,6 - 14,3 %
Kalvedødelighed 1-180 dage	0 - 24,7 %
Racefordeling	25 % jersey, 45 % blandet, 30 % DH

re dage. Selv om antistofferne ikke optages i blodet efter det første døgn, har råmælken stadig en gavnlig virkning i tarmen, forklarer hun.

AMS og mælkekvalitet

Mælkekvalitet er et andet spørgsmål, der er snakket meget om. Især i besætninger med robotmalkning eller tre daglige malkninger, hvor mælken ikke udfodres i forbindelse med malkningen, er det en udfordring at holde en høj mælkekvalitet.

- Mælken skal køles ned og beskyttes mod forurening indtil den skal udfodres. Nogle syrner mælken, andre køber en mælkevogn eller finder andre løsninger med isblokke. En pasteuriseringsvogn er en dyr løsning og ikke nødvendig, med mindre problemet er paratuberkulose eller salmonella, siger Irene Fisker.



Irene Petersen (t.v.) er en af de landmænd, der har opnået gode resultater ved at ændre rutiner i kalvepasningen.

Udbytte for alle

Det er ikke kun bedrifter med sundhedsproblemer, der har deltaget i staldskolerne

Målt på dødfødsler og kalvedødelighed havde besætningerne vidt forskellig udgangspunkt, da forløbet begyndte, og nogle havde næsten eller slet ingen døde kalve i perioden forud.

En af de bedrifter, der deltog trods gode resultater i kalvestalden, er Lars Lomholdts ved Skørping. Besætningen er på over 400 køer, og kalvepasningen har længe været sat i system.

Det er gårdens fodermeister, Christian Petersen,

der har deltaget i møderne.

- Jeg var ny fodermeister på gården, og det var en måde at komme til at kende andre økologer fra egnen på, men det var da også for at se, om vi kunne lære noget nyt. Det har været sjovt at være med, men vi har ikke lavet om på vores rutiner. Vi er blevet bekræftet i, at det vi gør, er det rigtige, siger Christian Petersen.

Luft i systemet

Hos Irene og Lorens Petersen, Bylderup Bov, er der til gengæld vendt op og ned på mange rutiner i det forløbne år. Det er Irene, der står for kalvepas-

ningen, og hun har sideløbende med staldskolen også deltaget i et forløb om sanering for salmonella, så det har ikke skortet på inspirationen og ideer. Irene Petersen peger på en håndfuld tiltag, som hun mener, har været afgørende for, at de nu får flere levende kalve. Dødfødsler var et problem, men ved at skifte til organisk selen til goldkørerne, dele to store kælvningsbokse op i seks enkeltbokse samt sætte videokamera op er antallet af dødfødsler mere end halveret.

For de levendefødte kalve er der også sket forandringer.

- Jeg havde rod i min

kalvelogistik, fordi systemet var for presset. Nu har vi købt 10 kalvehytter og et par fælleshytter mere og fundet nogle bedre steder at stille dem end før, og det betyder, at hytterne kan stå tomme og tørre ud mellem kalvene. Det er meget vigtigt, understreger Irene Petersen.

En mælketaxa, der kan pasteurisere mælken, er også en investering, hun er meget glad for. Ud over at sikre kvaliteten i den mælk, kalvene får, giver den en stor arbejdsletelse i hverdagen.

Kalvedødeligheden er det seneste år faldet fra 6,4 til 2 procent.

kmn@okologi.dk

Gode råd mod diarré

Herunder er et udpluk af de råd og anbefalinger, landmændene i staldskolerne har givet hinanden om forebyggelse af diarré.

► Kælvning

- Rens kælvboks mellem hver kælvning
- Indret enkelt-kælvboks
- Strø rigeligt og rent
- Brug sand i kælvboksen
- Udendørs kælvning om sommeren

► Råmælk

- Mest muligt råmælk til alle kalve
- Giv råmælk i tre døgn
- Etabler råmælksbank
- Tjek temperatur på råmælk
- Brug evt. syrnet råmælk

► Mælkefodring

- Giv mere mælk
- Giv mindre mælk
- Syrn eller køl mælken aht. mælkekvaliteten
- Tjek temperatur ved udfodring
- Andet: Pasteurisering, brug af Diaproof

► Hytter og bokse

- Grundig rengøring mellem hver kalv
- Strø konsekvent
- Anskaf flere hytter/bokse
- Sænk belægningsgraden
- Afstand mellem hytter
- Læ ved kalvehytter
- Holddrift om muligt

► Andet

- Beskriv kalvepasningen, så alle kalvepassere har samme rutiner
- Sliksten/salt i drikkevand
- Varmelamper, kalvetæpper, elektrolytter
- Vacciner køer mod rota- og coronavirus før kælvning